

چابهار؛ دروازه جدید اقیانوس هند به سوی اوراسیا و غرب آسیا

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از ایرنا، کنفرانس اقیانوس هند یک مجمع مشورتی شاخص کشورهای اقیانوس هند برای بررسی چشم اندازهای همکاری منطقه ای برای امنیت و رشد برای همه در منطقه اقیانوس آرام است. این کنفرانس در سال ۲۰۱۶ آغاز شد و امسال در این نشست، بیش از ۱۵۰ شرکت کننده از ۲۵ کشور در این کنفرانس شرکت کردند. این کنفرانس توسط بنیاد هند و با حمایت وزارت امور خارجه و دولت بنگلادش برگزار شد، موضوع کنفرانس «صلح، رفاه و مشارکت برای آینده ای تاب آور» بود.

سید رسول موسوی مدیرکل غرب آسیا وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نیز در به نمایندگی از تهران در این کنفرانس حضور یافت.

در این کنفرانس خانم شیخ حسینه نخست وزیر بنگلادش، پریشوراج سینگ روپون، رئیس جمهور موریس، فیصل نسیم، معاون رئیس جمهور مالدیو و از ایران نیز سید رسول موسوی، دستیار وزیر و مدیرکل آسیای جنوبی سخنرانی کردند و نمایندگان کشورهای حاضر به پایبندی بر قوانین کنوانسیون حقوق دریایی، درباره اقیانوس هند تاکید کردند.

این کنفرانس توسط نخست وزیر بنگلادش، شیخ حسینه افتتاح شد. بنگلادش چشم انداز اقیانوس هند- اقیانوس آرام خود را در هفته آخر ماه آوریل (فروردین ۱۴۰۲) منتشر کرد و به چندین کشور دیگر در جهان پیوسته است که از طرح اقیانوس هند- اقیانوس آرام، امن، باز و فراگیر (FOIP) که توسط ژاپن مطرح شد، حمایت می کنند. منافع اصلی بنگلادش در بهبود تجارت خود با سایر کشورها است و مانند چندین کشور دیگر در منطقه از جانبداری کردن خودداری می کند.

چشم انداز بنگلادش برای اقیانوس هند و اقیانوس آرام «یک اقیانوس آزاد، صلح آمیز، امن و فراگیر را برای رفاه مشترک برای همه پیش بینی می کند» و بر پایبندی به معاهدات مربوطه سازمان ملل، کنوانسیون های بین المللی و کنوانسیون سازمان ملل در مورد حقوق مربوطه تاکید می کند.

سید رسول موسوی، دستیار وزیر امور خارجه ایران، در این نشست با اشاره به زمان مناسب این جلسه و تاثیر ژئوپلیتیک آن گفت: شاید امروز بعد از اتفاقات اوکراین بتوانیم مدعی شویم که دنیا نظریه های جهانشمولی را رها کرده و مجددا به نظریه های جغرافیایی و

ژئوپلیتیک بازگشته است که نقش و جایگاه منطقه در سیاست بین‌الملل را مجدداً پررنگ می‌سازد و آنچه تحولات امروز ابرمنطقه اقیانوس هند را بهتر توضیح می‌دهد و آینده آن را شفاف‌تر پیش‌بینی می‌کند نظریه‌های مبتنی بر جغرافیا است.

وی افزود: آنچه در افغانستان با خروج آمریکا رخ داد پایان نظریه پایان تاریخ بود و شروع و ادامه جنگ اوکراین پایان تمام نظریه‌های جهان شمولی است و ما با دنیای جدیدی روبرو هستیم که لازم است در تعاریف خود از قدرت، اتحاد، همگرایی و همکاری تجدید نظر کرده و با توجه به واقعیت‌های جدید از آن مفاهیم تعریف جدیدی ارایه کنیم و این کاری است که این کنفرانس می‌تواند انجام دهد.

موسوی با اشاره به این که در اقیانوس هند همیشه بحث امنیت انرژی مطرح بوده است، اظهار داشت: قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای برای راه‌های دریایی اقیانوس هند و امنیت انرژی در این راه‌ها از یک طرف و از طرف دیگر به تجارت ناشی از تولیدات کشورهای مصرف‌کننده در همین راه‌ها اهمیت خاصی قائل بودند اما می‌توانیم مدعی شویم تحولات جدید شرایط جدیدی را در ابرمنطقه اقیانوس هند به وجود خواهد آورد. امنیت انرژی شکل‌بندی جدید خواهد گرفت و تجارت مسیر جدیدی برای خود انتخاب خواهد کرد.

وی با برشمردن تحولات حوزه آتلانتیک و اوراسیا، پروژه‌های جدید و مسیرهای تجاری که در جهان شکل گرفته اند، گفت: این تغییرات باعث شکل‌گیری ژئوپلیتیک جدیدی در تنگه‌های راهبردی اقیانوس هند خواهد شد که در این میان بندر اقیانوسی چابهار در سواحل جنوبی ایران با موقعیت استراتژیکی که دارد دروازه جدیدی برای اقیانوس هند به سوی اوراسیا و غرب آسیا خواهد شد که مستقیماً در ارایه پهنه اقیانوسی هند و دسترسی به آن، فارغ از تنگه‌ها یا موانع جغرافیایی دیگر است.

موسوی بندر چابهار را در سه عرصه بندرگاهی، منطقه اقتصادی و پس‌کرانه‌ای آکنده از موقعیت‌ها و فرصت‌ها دانست و بیان کرد: چابهار در کنار فراهم آوردن زمینه برای عملیات بندرگاهی، سرمایه‌گذاری و توسعه‌ای، می‌تواند باعث پویای توسعه‌ای در منطقه باشد و از سه شاخه در مسیر کریدور شمال جنوب موسوم به INSTC، دسترسی به افغانستان، آسیای مرکزی، حوزه قفقاز، روسیه و دریای سیاه را هم از نظر مسافت و همزمان، کوتاه‌تر و تسهیل کند.

جایشنکار وزیر امور خارجه هند نیز در سخنرانی اصلی خود به پنج نکته مهم اشاره کرد. او ابتدا ضمن اشاره به اینکه آنها (کشورهای عضو) معتقدند که رفت و آمد بی‌وقفه در هند و اقیانوس آرام به نفع جمعی آنها است، اظهار داشت که اقیانوس هند یکی از اجزای اصلی هند و اقیانوس آرام را تشکیل می‌دهد و پتانسیل‌هایی برای شکل‌دهی به اقیانوس هند دارد.

او اطمینان داد که هند به رفاه و پیشرفت همه کشورهای اقیانوس هند متعهد است و همچنین به ارتباط نزدیک هند با نهادهای اختصاصی مانند انجمن حاشیه اقیانوس هند یا سمپوزیوم دریایی اقیانوس هند اشاره کرد که وظایف خاص خود را دارند.

جایشنکار بر سیاست‌های هند مبتنی بر همسایگی اول، همسایگی گسترده و امنیت و رشد برای همه در منطقه (SAGAR) تأکید کرد. این برای اطمینان خاطر بود که به رغم پیوندهای هند با غرب و اروپا، همچنان به همسایگان خود متعهد است.

او تأکید کرد که اتصال دریایی برای منطقه بسیار مهم است و گفت: از دیدگاه هند، اتصال کارآمد و مؤثر به آسه‌آن «تغییر دهنده بازی» خواهد بود و باید در اولویت قرار گیرد و ابزارها و مکانیسم‌های دوجانبه، چندجانبه و منطقه‌ای برای دستیابی به اهداف خود در نظر گرفته شود.

جایشنکار همچنین اظهار داشت: ما باید در حین انجام این کار به حاکمیت و تمامیت ارضی احترام بگذاریم.

وی با اشاره به لزوم احترام این کشور به کنوانسیون ۱۹۸۲ سازمان ملل در مورد حقوق دریاها (UNCLOS) گفت: برای اعتبار نظم جهانی ضروری است که چنین توافقی‌های بنیادین مورد احترام و رعایت دقیق همه امضاکنندگان قرار گیرند.

وی در ادامه تصریح کرد: زمانی که کشورها به تعهدات قانونی خود بی‌اعتنایی می‌کنند یا توافقات دیرینه را زیر پا می‌گذارند، همانطور که دیدیم، آسیب به اعتماد و اطمینان بسیار زیاد است. بنابراین ضروری است که همه ما به جای یک تاکتیکی از منافع خود، نگاهی بلندمدت به همکاری خود داشته باشیم.

جایشنکار اظهار داشت: چالش‌های جهانی مانند تغییرات آب و هوایی و تروریسم در منطقه نیازمند توجه هستند و ملت‌های منطقه باید با استفاده از فضای باز دموکراتیک نسبت به تهدیدات ناشی از افراط‌گرایی و بنیادگرایی بر بافت اجتماعی آگاه باشند، هزینه بالای نادیده گرفتن این بعد برای همه آشکار است.

کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاها در سال ۱۹۸۲ به تصویب رسید. این کنوانسیون یک رژیم جامع قانون و نظم در اقیانوس‌ها و دریاهای جهان را وضع می‌کند و قوانینی را وضع می‌کند که بر همه استفاده‌ها از اقیانوس‌ها و منابع آنها حاکم است.

